

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystieteiden
Heimo hyvinvointipiiri -hanke

Tilannekatsaus 1.1.–30.4.2008

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystieteiden hanke (Heimo hyvinvointipiirihanke)	3
1. Hoito-, palvelu- ja toimintaprosessien uudistaminen.....	3
Tavoitteet.....	3
Tulos 30.9.2008.....	3
Valmistelutilanne 30.4.2008	4
Yhteenveto	8
Tavoitteiden toteutumisen tilanne 30.4.2008.....	8
2. Terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisen toimintamallin kehittäminen (HYVE)	8
Tavoitteet.....	8
Tulos 30.9.2008.....	8
Valmistelutilanne 30.4.2008	9
3. Päijät-Hämeen ensihoitopalvelun sekä sairaankuljetuksen kehittämishanke	10
Tavoite.....	10
Tehtävät vuonna 2008.....	11
Tulos 30.9.2008.....	11
Valmistelutilanne 30.04.2008	11
4. Organisointi, koulutus ja tiedotus	13
Tavoite.....	13
Tulos 30.9.2008.....	13
Toteutus	13
Valmistelutilanne 30.4.2008	14
Toiminnan ja talouden johtamisen tietojärjestelmähänke (TOJO)	14
Läntisen alueen perusturvapiirin muodostaminen	15
Vaativan kuntoutuksen tarve Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän alueella	17
Radiologian alueellisen toiminnan kehittämishänke	18
Toteutus suhteessa määriteltyyn tulokseen	18
5. Sosiaalitoimen palvelujen tietojärjestelmähänke	19
Tavoitteet.....	19
Tulos 30.9.2008.....	19
Valmistelutilanne 30.4.2008	19
6. Terveydenhuollon tietojärjestelmähänke	20
Tavoitteet.....	20
Valmistelutilanne 30.4.2008	21
7. Laboratorio- ja kuvantamistoiminnot	21
Tavoitteet.....	21
Tulos 30.9.2008.....	21
Valmistelutilanne 30.4.2008	22

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystieteiden hanke (Heimo hyvinvointipiirihanke)

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystieteiden hankkeen johtoryhmä hyväksyi tarkistetun hankesuunnitelman ajalle 31.12.2006–31.8.2008 kokouksessaan 10.5.2007. Siitä tarkistettiin vielä ministeriön suullisten ohjeiden pohjalta. Näin tarkistetun suunnitelman johtoryhmä hyväksyi 12.12.2007. Sosiaali- ja terveysministeriö hyväksymispäätös on päivätty 19.12.2007. Hankesuunnitelmassa on määritelty osahankkeittain tavoitteet, tehtävät ja tulokset.

Johtoryhmän kokouksessa 12.12.2007 hyväksyttiin vuodelle 2008 toteuttamisohjelma, jossa määriteltiin vuoden 2008 tehtävät ja tulos 30.9.2008 osahankkeittain

Tässä tilannekatsauksessa selvitetään, mitä kussakin osahankkeessa on tehty ajalla 1.1.–30.4.2008 ja miltä osin asetetut tavoitteet ovat toteutuneet.

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystieteiden hankkeessa valmistelu on tapahtunut 1.1.–30.4.2008 osahankkeittain, jotka ovat:

1. Hoito-, palvelu- ja toimintaprosessien uudistaminen
2. Terveystieteiden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisen toimintamallin kehittäminen (HYVE)
3. Päijät-Hämeen ensihoitopalvelun sekä sairaankuljetuksen kehittäminen
4. Organisointi, koulutus ja tiedotus
5. Sosiaalihuollon tietojärjestelmät
6. Terveystieteiden tietojärjestelmät
7. Laboratorio- ja kuvantamistoiminnot

1. Hoito-, palvelu- ja toimintaprosessien uudistaminen

Tavoitteet

Osahankkeen tavoitteena on a) määrittellä kattavasti sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisen yhteinen perusta sekä b) uudistaa Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja määrittelemällä ne kokonaisuuksiksi, joissa keskeisiä ovat poikkihallinnolliset palveluketjut eivätkä yksittäiset toimintayksiköt.

Tulos 30.9.2008

- Kaikista palvelulinjoista on mallinnettu keskeiset palvelukokonaisuudet sekä keskeisiä hoito- ja palveluketjuja.
- Mallintamisen yhteydessä syntyneet kehittämissuositukset on toimitettu eteenpäin.

- Prosessimallinnusten jalkauttaminen on suunniteltu ja osittain alkanut. Jalkauttamiseen sisältyy henkilöstön koulutus ja tiedottaminen.
- Itsearviointi on raportoitu.
- Hemu-hanketta toteutetaan suunnitelman mukaisesti.
- Prosessien mallintamisen jatkotyöskentelyyn liittyvät vastuut ja rakenne on suunniteltu.

Valmistelutilanne 30.4.2008

Koulutukset ja seminaarit

- Työryhmien jäsenille ja muille kiinnostuneille on järjestetty kevään aikana ProcessGuide-ohjelman käyttökoulutusta neljänä päivänä. Kouluttamisesta vastasi Mawell.

Työskentely palvelulinjoissa

Prosessien uudistamista on tehty seitsemässä palvelulinjassa. Jokaisessa palvelulinjassa on palvelukokonaisuuksia, joiden sisällä voi olla useita hoito- ja palveluketjuja. Jokaisella palvelulinjalla on palvelulinjatyöryhmä, joka toimii kehittämisen ohjaajana. Palvelukokonaisuustyöryhmissä määrittään asiakkaiden palveluja konkreettisemmalla tasolla. Hoito- ja palveluketjuja kehittämään on koottu tarpeenmukaisia ketjutyöryhmiä.

- **Lasten, nuorten ja perheiden palvelut:**
  - palvelulinjatyöryhmä kokoontui raportoitavalla ajalla kolme kertaa
  - palvelulinjatyöryhmä määritteli palvelukokonaisuuksiksi
    - 1) fyysisen kasvun ja kehityksen seuranta ja tuki - työryhmä kokoontui raportoitavalla ajalla neljä kertaa ja pienryhmien tapaamisia on ollut kaksi
      - Valmiita prosesseja on kolme ja yhtä työstetään. Prosesseihin liittyviä mittareita on mietitty.
    - 2) psykomotorisen kehityksen seuranta ja tuki - työryhmä kokoontui kahdeksan kertaa
      - Valmiita prosesseja on yksi ja yhtä työstetään. Prosesseihin liittyviä mittareita on mietitty.
    - 3) psykososiaalisen hyvinvoinnin seuranta ja tuki - työryhmä kokoontui kolme kertaa, prosessien työstäminen tapahtui pienemmissä työryhmissä, joista
      - käytöshäiriöiset lapset – työryhmä on kokoontunut kolme kertaa
      - käytöshäiriöiset nuoret – työryhmä on kokoontunut kolme kertaa
      - käytöshäiriöiset – työryhmät ovat kokoontuneet kerran yhteiseen kokoukseen
      - lasten mielenterveyshäiriöt – työryhmä on kokoontunut neljä kertaa
      - nuorten mielenterveyshäiriöt – työryhmä on kokoontunut kolme kertaa - mielenterveydenhäiriöt – työryhmät ovat kokoontuneet kerran yhteiseen kokoukseen

- Työryhmien työskentely on alkanut maaliskuussa 2008. Työstettävät prosessit valmistuvat syksyyn mennessä. Mittareiden määrittely tehdään alkukesällä.
  - Perheneuvolaselvitys määriteltiin tehtäväksi tässä palvelulinjassa, esitys organisomisesta valmistui joulukuussa 2007, minkä jälkeen se lähetettiin lausunto-kierrokselle. Lausuntojen saamisen jälkeen asiaa käsiteltiin palvelulinjatyöryhmässä ja Heimo Hyvinvointipiiri – hankkeen johtoryhmässä tammikuussa 2008. Valmistelu siirrettiin Lahden kaupungin vastuulle.
- **Aikuisten terveyden ja sairaanhoidon palvelut:**
    - palvelulinjatyöryhmä kokoontui raportoitavalla ajalla kaksi kertaa
    - työstettävät palveluketjut ovat
      - 1) selkäpotilaan palveluketju – työryhmä kokoontui kaksi kertaa
        - Prosessin mallintaminen on aloitettu.
      - 2) tyypin 2 diabeteksen hoitoketju – työryhmä kokoontui kaksi kerta ja pienryhmien tapaamisia oli kolme
        - Prosessien mallintaminen on aloitettu.
      - 3) aivoverenkiertohäiriöpotilaan palveluketju – työryhmä kokoontui neljä kertaa ja pienryhmien tapaamisia oli kolme
        - Prosessi valmistuu alkukesästä 2008. Mittareita on mietitty. Käyttöönotto suunnitellaan syksyksi 2008.
      - 4) COPD-potilaan hoitoketju – työryhmä kokoontui kuusi kertaa
        - Prosessi valmistuu kesäkuussa 2008. Mittareita on mietitty. Käyttöönotto suunnitellaan syksyksi 2008.
      - 5) refluksipotilaan hoitoketju – työryhmä kokoontui kaksi kertaa
        - Prosessin mallinnus on aloitettu.
      - 6) virtsaamisongelmista kärsivän miespotilaan hoitoketju – työryhmä kokoontui kaksi kertaa
        - Prosessin mallinnus on aloitettu.
      - 7) polven ja lonkan nivelrikon hoitoketju on kokoontunut kerran
        - Työryhmän työskentely on aloitettu.
      - 8) sydäninfarktipotilaan hoitoketju – työryhmä on kokoontunut kerran
        - Työryhmän työskentely on aloitettu.
  - **Vanhusten palvelut:**
    - palvelulinjatyöryhmä kokoontui raportoitavalla ajalla kaksi kertaa
    - palvelukokonaisuuksiksi määriteltiin
      - 1) muistihäiriöpotilaan hoito – työryhmä kokoontui raportoitavalla ajalla kuusi kertaa

– Prosessi valmistuu keväällä 2008. Mittareita on määritelty. Käyttöönotto suunnitellaan syysksi 2008.

2) äkillisesti toimintakykynsä menettäneen henkilön hoito- ja kuntoutus – työryhmä on kokoontunut raportoitavalla ajalla viisi kertaa

– Prosessi valmistuu alkukesästä 2008. Mittareita on mietitty. Käyttöönotto suunnitellaan syysksi 2008.

3) vähitellen toimintakykynsä menettäneen henkilön hoito ja kuntoutus – työryhmän työskentely aloitetaan loppukevästä 2008.

- **Päihde- ja mielenterveyspalvelut:**

- o palvelulinjatyöryhmä kokoontui raportoitavalla ajalla kerran

- o palvelulinjatyöryhmän työskentely oli määritelty aikaisemmin palvelu- ja hoitoketjuiksi

1) normatiiviset ja psykiatriset kriisit – työryhmä kokoontui viisi kertaa

– Prosessi valmistuu kesällä 2008.

2) suuronnettomuuksien henkinen ensiapu osana psykososiaalista tukea – työryhmä kokoontui kolme kertaa

– Prosessi on valmis.

Edellä mainitut työryhmät ovat kokoontuneet yhdessä kaksi kertaa. Prosessimallinnukset on yhdistetty psykososiaalisen kriisituen mallinnukseksi.

3) lievät mielenterveyden häiriöt – työryhmä kokoontui neljä kertaa ja yksi pienryhmän tapaaminen

– Pientyöryhmä työstää tarkemmat kuvaukset kesän aikana. Prosessi valmistuu elokuussa 2008.

4) vaikeat mielenterveyden häiriöt – työryhmä kokoontui neljä kertaa ja yksi pienryhmän tapaaminen

– Pientyöryhmä työstää tarkemmat kuvaukset kesän aikana. Prosessi valmistuu elokuussa 2008.

5) vanhuspsykiatria – työryhmä kokoontui neljä kertaa

– Muutosaiheiohdotus on valmis.

6) päihdepalvelut – työryhmä kokoontui viisi kertaa ja pienryhmien tapaamisia oli kahdeksan

– Prosessi valmistuu keväällä 2008. Mittareita on mietitty. Prosessi toimii sosiaalialan osaamiskeskus Verson hallinnoiman Päihdepalveluiden kehittäminen Päijät-Hämeessä – osahankkeen pohjana.

- o Työryhmien työskentelyssä on keskitytty nykytilan kuvauksiin ja suurien muutosaihioiden suunnitteluun, joiden käyttöönotto vaatii toimijoiden päätöksen tekoa.

- **Vammaisten ihmisten palvelut:**

- Vammaisten ja erityisryhmien yhteinen palvelulinjatyöryhmä kokoontui raportoitavalla ajalla kerran
- Vammaisten palvelukokonaisuuksiksi määriteltiin
  - 1) kehitysvammaisten palvelut – työryhmä kokoontui neljä kertaa
    - Prosessi on valmis. Mittareita on määritelty. Käyttöönottoa suunnitellaan syksyksi 2008.
  - 2) muiden vammaisten palvelut – työryhmä kokoontui neljä kertaa
    - Prosessi on valmis. Mittareita on määritelty. Käyttöönottoa suunnitellaan syksyksi 2008.

- **Erityisryhmien palvelut:**

- Palvelukokonaisuuksiksi määriteltiin
  - 1) työhön kuntouttamiseen liittyvät palvelut – työryhmä kokoontui neljä kertaa
    - Nykytila on kuvattu. Prosessien miettiminen aloitetaan keväällä 2008.
  - 2) toimeentuloturva tarvitsevat – työryhmä kokoontui kolme kertaa
    - Prosessit valmistuvat alkukesästä 2008. Mittareiden miettiminen aloitetaan keväällä 2008.
  - 3) maahanmuuttajat – työryhmä kokoontui viisi kertaa
    - Prosessi valmistuu kesällä 2008.
  - 4) asunnottomat ja vapautuvat vangit – työryhmä kokoontui neljä kertaa
    - Prosessi valmistuu kesällä 2008. Mittareiden miettiminen aloitetaan keväällä 2008.
- Työryhmät aloittivat toimintansa tammi-helmikuussa 2008.

- **Ympäristöterveydenhuollon palvelut:**

- Terveysturvallisuuden palvelulinjatyöryhmä kokoontui kuusi kertaa, tämä työryhmä työstää palveluketjuja
  - Elintarviketurvallisuuden prosessit ovat valmiit, mittareita on mietitty.
- Eläinlääkintähuollon palvelulinjatyöryhmä kokoontui raportoitavalla ajalla kolme kertaa, tämä työryhmä työstää palveluketjuja
  - Prosessit ovat valmiita keväällä 2008. Mittareiden miettiminen on aloitettu.

Muu toiminta

- Osahankkeen tuki- ja seurantatyöryhmä kokoontui raportoitavalla ajalla neljä kertaa.
- Palvelulinjojen johtajat kokoontuivat raportoitavalla ajalla viisi kertaa.
- Muiden hankkeiden työskentelyyn osallistumista (Älykotihanke, TOJO, Proomu)
- Osahanke on osallistunut yhtymän ekstranetin ja internetsivustojen suunnitteluun.

Yhteenveto

Työryhmätyöskentely ja prosessien mallintaminen jatkui. Prosessien mittaamisen ja arvioinnin suunnittelua jatkettiin yhdessä konsulttien ja TOJO -hankkeen kanssa. Palvelulinjajohtajat ovat esittäneet ehdotuksia mittareiksi. Konsultit ovat laatineet Palvelukokonaisuuksien käyttöönoton käsikirjan, joka toimii suunnittelun tukena. Lisäksi hankkeen tiedottaja on laatinut Prosessien toimeenpanon suunnittelulomakkeen, jota hyödynnetään työryhmissä käyttöönottoa suunniteltaessa. Palvelulinjajohtajat valitsevat ensimmäiset käyttöönotettavat prosessit toukokuun alussa 2008. Osahankkeessa on toteutettu arviointisuunnitelman mukaisesti itse arviointi tuki- ja seurantatyöryhmän, palvelulinjajohtajien sekä palvelulinjatyöryhmien kokouksissa. Työryhmien jäsenet ovat arvioineet osahankkeen toimintaa Hemu - kyselyllä, jonka on toteuttanut Lappeen-rannan teknillisen yliopisto. Muutosvalmiuksien edistämisen ensimmäinen pilotti on toteutettu.

Tavoitteiden toteutumisen tilanne 30.4.2008

Osahankkeen tavoitteiden mukainen itse arvioinnin 1. vaihe on toteutunut. Keskeiset prosessikuvaukset valmistuvat kesän aikana tavoitteen mukaisesti. Mallinnuksia ei ole vielä lopullisesti hyväksytty eikä siten myöskään otettu käyttöön. Käyttöönottovaihe on suunniteltu ja alkamassa. Muutosaihoita ja kehittämisehdotuksia on käsitelty huhtikuussa 2008 tilaajien ja tuottajien kokouksessa. Sosiaali- ja terveystyöryhmän kehittämissuunnitelman kanssa on käyty keskustelua toimeenpanoon liittyvästä henkilöstön valmennuksesta. Prosessien mallintamisen jatkotyöstämistä suunnitellaan.

2. Terveiden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisen toimintamallin kehittäminen (HYVE)

Tavoitteet

Hyve-hankkeen tavoitteena on luoda Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystyöryhmään systemaattinen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen toimintamalli. Kehittämistyötä tehdään kolmella tasolla: päättäjät ja viranhaltijat, työntekijät sekä väestö. Tavoitteena on selkiyttää terveyden edistämisen johtamista, koordinoimista, koulutusta, toteutusta, arviointia ja seuranta. Toimintamallia pilotoidaan valtimosairauksien ehkäisyä ja hoidon sekä ikääntyneiden toimintakykyisyyden tukemiseen liittyvien toimintojen avulla.

Tulos 30.9.2008

- Alueelle on syntynyt terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen toimintamalli. Se jalkautetaan osaksi arkipäivän toimintaa. Sitä kehitetään/parannetaan osahankkeen jälkekin osana normaalitoimintoja.
- Pysyvät resurssit terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kehittämiseksi ja koordinoimiseksi on varmistettu.

- Elintapaohjausprosessi on käytössä. Prosessin toimivuutta ja vaikuttavuutta on arvioitu kirjaimisten ja henkilöstöltä sekä asiakkailta saadun palautteen avulla.
- Pitkäaikaistyöttömien aktivointitoimissa on testattu elintapaohjauksen toimivuutta ja sitä on edelleen kehitetty. Alustava malli pitkäaikaistyöttömien terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä on hahmottunut.
- Ikääntyneiden fyysisen toimintakyvyn arvioinnin ja tukemisen prosessi on kuvattu ja sen käyttöönotto on linkitetty osaksi vanhusten palvelulinjan kehittämistyötä.
- Sosiaalisen toimintakyvyn mittaristoa on testattu ja kehitetty edelleen. Mittariston käyttöönoton suunnittelu on käynnistynyt.
- Väestön aktivointikampanja on toteutettu ja jatkuvan mallin kehittäminen on käynnissä.
- Itsearviointi on raportoitu.
- Hanketta on esitelty alueellisesti (mm. 6.3.2008 alueellinen terveyden edistämisen seminaari) ja valtakunnallisesti (mm. Terveydenhoitajapäivät 14.–15.2.2008, Tampereen lääkäripäivät 15.3.2008).

Valmistelutilanne 30.4.2008

Raportointijakson aikana Hyveen hankeryhmä on kokoontunut kaksi kertaa. Viisi eri sisältöalueisiin keskittyvää työryhmää ovat työskennelleet suunnitelman mukaisesti.

1) Strategiatyö on keskittynyt terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vuosikellon rakentamiseen.

Lisäksi työryhmä on käynnistänyt terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen toimintamallin hahmottamisen. Hyve on ollut mukana suunnittelemassa keväällä toteutettavia yhtymän peruspalvelukeskuspäiviä ja peruspalvelukeskus Oivan teemaviikon tilaisuuksia. Molempien peruspalvelukeskusten tapahtumissa käytetään Hyveessä kehitettyä terveyden tempurataa (aikuisväestölle ja ikääntyneille omansa).

2) Yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa työstetty elintapaohjausprosessi on otettu käyttöön yhtymän ja Oivan peruspalvelukeskuksissa vuoden 2008 alusta alkaen. Effic- ja Pegasos - tietojärjestelmien käyttäjille on laadittu kirjaamis- ja toteuttamisohjeet. Hyve-hankkeen toimijat ovat aktiivisesti tukeneet alueen toimijoita toimeenpanovaiheessa.

3) Ikääntyneiden fyysisen toimintakykyisyyden tukemisen prosessin on kuvattu ja se on esitelty vanhusten palvelulinjan työryhmien kokouksissa. Prosessi on saanut myönteisen vastaanoton ja sen toimeenpano etenee osana vanhusten palvelulinjan kehittämistyötä.

4) Sosiaalisen toimintakyvyn arviointityökalua pilotoidaan toukokuun 2008 aikana yhtymän ja Oivan peruspalvelukeskuksen kotihoidon ja ennaltaehkäisevien kotikäyntien asiakkailla. Pilotointiin osallistuvat työntekijät on koulutettu käyttämään arviointityökalua.

5) Pitkäaikaistyöttömien terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyötä kehitetään olemassa olevissa rakenteissa. Padasjoella ja Hartolassa on pilotoitu Ikihyvä-elintaparyhmäohjausmallia osana pitkäaikaistyöttömien kuntouttavaa päivätoimintaa. Kokemukset olivat erittäin myönteisiä sekä asiakkaiden ja työntekijöiden näkökulmasta. Yhteistyöneuvotteluja on käyty alueen eri toimijoiden (mm. alueen työvoimanpalvelukeskukset, Tuoterengas ja Sosiaalipsykiatrinen säätio) kanssa liittyen

erityisesti elintapaohjauksen järjestämiseen työttömien parissa. Keskustelujen perusteella on hahmottumassa toimintatapoja, joissa työttömien terveitä elintapoja voidaan tukea entistä paremmin. Uudenlaista väestön aktivointitoimintaa on suunniteltu yhteistyössä Wireless Media Finlandin, Esa-konsernin ja Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Kampanjaratkaisun toteutus on viikolla 19. Nastolan kunnan kanssa on suunniteltu Hyvän Olon Nastola -toimintamalli, jossa luottamishenkilöt ja kunnan eri hallintokunnat on osallistettu terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyöhön. Orimattilassa tehdään nykytilankartoitus kaupungin terveystoimintatarjonnasta ja peittävydestä yhteistyössä Lahden ammattikorkeakoulun kanssa. Hyveen hanketyöntekijät ovat esitelleet Hyve-hanketta erilaisissa tapahtumissa ja seminaareissa mm. Tampereen lääkäripäivät, terveydenhoitajapäivät ja diabeteshoitajapäivät. Hyveen toimijat ovat osallistuneet myös valtakunnalliseen terveyden edistämistyön kehittämiseen liittyvään keskusteluun mm. Kansanterveyspäivät ja terveyden edistämisen seminaari Jyväskylässä.

Kokonaisuudessaan hanke etenee vuodelle 2008 laaditun toteuttamissuunnitelman mukaisesti. Tällä hetkellä 30.9.08 asetetuista tuloksista on saavutettu seuraavat: elintapaohjausprosessi on käytössä ja sen toimivuutta on arvioitu, pitkäaikaistyöttömien aktivointitoimissa on testattu elintapaohjauksen toimivuutta ja edelleen kehittäminen on käynnissä, ikääntyneiden fyysisen toimintakyvyn arvioinnin ja tukemisen prosessi on kuvattu ja sen käyttöönotto on linkitetty osaksi vanhuspalvelulinjan kehittämistyötä. Tulostavoitteista haasteellisin on, miten varmistetaan työn jatkuvuus ja pysyvät resurssit terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kehittämiseksi ja koordinoimiseksi hankkeen jälkeen. Muuten asetetut tavoitteet tullaan saavuttamaan ennen hankkeen päättymistä.

Muuta

Hyve-hankkeen toiminta linkittyy Hoito-, palvelu- ja toimintaprosessien uudistamien osahankkeeseen ja sen etenemiseen. Hyve-hanke tekee yhteistyötä myös TERVA-hankkeen kanssa (Terveysvalmentaja-hanke). Hyveen työntekijät ovat osallistuneet näiden hankkeiden työryhmien kokouksiin.

3. Päijät-Hämeen ensihoitopalvelun sekä sairaankuljetuksen kehittämishanke

Tavoite

Hyväksytyin hankesuunnitelman mukaan osana sosiaali- ja terveysministeriön koordinoimaa sairaankuljetuksen kehittämistä Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystoimintahankkeessa arvioidaan ensihoidon ja sairaankuljetuksen nykymuotoisen järjestämisen edut ja haitat ja kehitetään toiminta osaltaan vastaamaan sille asettavia tehtäviä. Näitä tehtäviä ovat

- Toiminnan määrittely
- Palvelun ohjaus ja johtaminen

- Osaaminen
- Liittymäkohdat palvelujärjestelmään
- Häiriö- ja poikkeusolojen lääketieteen osaaminen

Tehtävät vuonna 2008

Määritellään kunnallista päätöksen tekoa varten vaihtoehtoisia ensihoidon ja sairaankuljetuksen järjestämismalleja. Kehitetään työkaluja palvelutason vaihtoehtojen havainnollistamiseen ja simulointiin. Kartoitetaan ensihoidon, päivystyksen ja kotiin annettavien terveystalvelujen yhteiset rajapinnat ja synergiaedut.

Jatketaan valtakunnallisiin kehitystoimenpiteisiin osallistumista. Näitä ovat mm. ensihoidon valtakunnallinen ohjausryhmä, STM: poikkeusolojen terveydenhuollon neuvottelukunta ja viranomaisten yhteisen tilannekuva- ja johtamisjärjestelmän (Viljo / POKE) kehittäminen.

Tulos 30.9.2008

Päijät-Hämeen alueellinen ensihoidon järjestämismalli on tehty ja kunnat ovat tehneet sitovat päätökset järjestelmään osallistumisesta 1.1.2010 alkaen.

Valmistelutilanne 30.4.2008

Toiminnan määrittely

Ensihoitoa ja päivystystoimintaa varten on Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän organisaatioon luotu kyseisille toiminnoille yhteinen tulosryhmä: Ensihoidon ja päivystyksen tulosryhmä.

Väestön vanhetessa ja päivystystalvelujen kysynnän edelleen kasvaessa sekä päivystystalvelujen keskittyessä on ensihoidon ja päivystyspoliklinikan tiivis yhteistyö tehokkaan toiminnan edellytys.

Palvelun ohjaus ja johtaminen

Alkuvuonna 2008 on valmistunut lähes 80-sivuinen selvitys ensihoidon ja sairaankuljetuksen järjestämismallista Päijät-Hämeessä. Asiakirja on luovutettu Sosiaali- ja terveysministeriölle sekä sen ensihoitoa kehittäville työryhmälle, jonka työskentelyyn kuntayhtymän edustajat ovat osallistuneet.

Opinnäytetyönä tehtävää selvitystyötä ensihoidon operatiivisesta ympärivuorokautisesta johtamisjärjestelmästä on jatkettu. Työ valmistuu loppukevään aikana.

Osaaminen

Säännöllistä syksyisin ja keväisin toteutettavaa ensihoitajien täydennyskoulutusta on jatkettu.

Parhailaan on menossa lääkehoidon koulutus kouluasteen tutkinnon suorittaneille ensihoitajille Lahden ammattikorkeakoulun toimesta Turvallinen lääkehoito – oppaan mukaisesti.

Hoitotason testauksia on jatkettu. Testauksissa on käytetty puolustusvoimien lääkintäsimulaattoria, josta saadut kokemukset ovat hyviä. Alueelliset tasoerot osaamisessa ovat edelleen suuria, koska nykyisissä sopimuksissa ei ole määritelty toiminnan tasoa tai koulutusvaatimuksia, mistä johtuen tason parantaminen on palvelujen tuottajien yhteistyöhalukkuuden varassa. Tasoero aiheuttaa ongelmia uusien hoitomuotojen viemisessä kentälle. Osa nykyisestä henkilöstöstä tulee tarvitsemaan huomattavan laajaa täydennyskoulutusta.

Muuntokoulutusta koulutusasteelta sairaanhoitajiksi on valmisteltu edelleen, mutta rahoituksen järjestämisessä on ongelmia.

Internet-portaali (www.pheh.net) on vakiintunut ensihoitohenkilöstön käyttöön.

Liittymäkohdat palvelujärjestelmään

Johtamisen, tilannekuvan ja toiminnanohjauksen tueksi on jatkettu poliisin tietohallintokeskuksen kehittämän PEKE-järjestelmän pilotointia (yksiköiden sijainti, tilatiedot ja tehtävävaihe).

Lisäksi on tehty tiivistä yhteistyötä STM:n kanssa valtakunnallisen tietohallintoratkaisun kehittämiseksi. Osana tietojärjestelmähanketta on valmisteltu myös ehdotusta valtakunnalliseksi ensihoidon laatumittaristoksi.

Asiakastytyväisyysmittauksen analysointi on käynnissä.

Neuvotteluja on myös jatkettu STM:n ja hätäkeskuslaitoksen kanssa tilastotiedon saamiseksi hätäkeskusjärjestelmästä.

Sairaalan ulkopuoliseen suuronnettomuussuunnitelmaan liittyvää koulutusta on järjestetty ensihoitajille alueellisten koulutuspäivien yhteydessä. Suuronnettomuustilanteissa käytettävät potilasluokituskortit on jaettu yksiköihin. Lisäksi on hankittu yhtenäinen potilasluokitteluvälineistö (ns. Triage-laukku).

Aikataulusta

Ensihoidon järjestämisvaihtoehdot on kartoitettu ja palvelutasovaihtoehdot suunniteltu aikataulun mukaisesti maaliskuussa 2008.

Neuvotteluissa jäsenkuntien virkamiesjohdon kanssa ei suunnitellussa aikataulussa ole saavutettu yksimielisyyttä kaikkien hyväksymästä järjestämisvaihtoehdosta. Neuvottelut tältä osin jatkuvat,

jotta päätösprosessit saataisiin käynnistettyä mahdollisimman nopeasti kaikissa Päijät-Hämeen kunnissa.

4. Organisointi, koulutus ja tiedotus

Tavoite

Tavoitteena on tukea Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän ja perusturvapiirien toimintojen organisointia ja uudelleen järjestelyjä niin, että toiminta voi käynnistyä 1.1.2007 ja toimeenpano toteutuu kaikilta osin 31.12.2008 mennessä.

Tulos 30.9.2008

Sosiaali- ja terveysyhtymän ja Peruspalvelukeskus Oivan sosiaali- ja perusterveydenhuollon palvelut on hinnoiteltu viimeistään 31.5.2008.

Yhtymän peruspalvelukeskuksen toimintamalli on valmistelu, ao. kunnat ovat hyväksyneet sen ja toteutusta koskeva valmistelu on käynnistynyt 30.9.2008 mennessä.

Yhtymän peruspalvelukeskuksen radiologian palvelujen järjestämistä koskeva selvitys on valmistunut keväällä 2008 ja sen toimeenpanosta on sovittu viimeistään kesäkuussa 2008.

Sosiaali- ja terveysyhtymän seurannassa käytettävät perusraportit on suunniteltu ja käytössä 31.3.2008. Seurantajärjestelmät toimivat perusjärjestelmiin tukeutuen. Toiminnan ohjauksessa ja johtamisessa tarvittavan tietojärjestelmän määrittelytyö on tehty 30.9.2008.

Muutoksen läpiviemisen edellyttämä esimiesten koulutus ja valmennus on suunniteltu ja käynnistynyt.

Hanke on arvioitu.

Toteutus

Organisointi, koulutus ja tiedotus – osahankkeessa toteutus ajalla 1.1. – 30.9.2008 tapahtuu neljässä alahankkeessa:

- Toiminnan ja talouden johtamisen tietojärjestelmähanke (TOJO)
- Läntisen alueen perusturvapiirin muodostaminen
- Vaativan kuntoutuksen tarve Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän alueella
- Radiologian alueellisen toiminnan kehittämishanke

Lisäksi toteutetaan hankkeen sisäinen ja ulkoinen arviointi ja huolehditaan tiedottamisesta. Tästä osahankkeesta maksetaan myös hankkeesta aiheutuvat hallinnointi- ja ylläpitokustannukset.

Valmistelutilanne 30.4.2008

Toiminnan ja talouden johtamisen tietojärjestelmähanke (TOJO)

Kevään aikana TOJO-hankkeeseen on muodostettu kolme aliprojektia sekä TOJO-koordinaatioryhmä. Aliprojekteja ovat sisäisen laskennan ja kehittämisen projekti, HR-toimintojen ja – järjestelmän kehittäminen sekä palvelutuotannon kehittämisprojekti. Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymä liittyi helmikuussa valtiovarainministeriön KuntaIT:n rahoittamaan SOTE-johtamishankkeeseen, jonka tehtävänä on tuottaa sosiaali- ja terveystoimeen toiminnan ja talouden kuvaava tietovarasto, jonka avulla mahdollistetaan reaaliaikainen raportointi.

Sisäisen laskennan kehittämisprojekti

Sisäisen laskennan kehittämisprojekti käynnistyi osana TOJO:n määrittelytyötä kuntayhtymän hallituksen päätöksen mukaisesti helmikuussa. Loppuraportti valmistuu toukokuussa 2008. Kustannuslaskennan tietojärjestelmän käyttöönoton on tarkoitus käynnistyä loppukesästä kuluvana vuonna. Peruspalvelukeskuksen suoritteiden hinnoittelun periaatteista on sovittu ja hinnoittelua on käynnistetty. Ympäristöterveydenhuollon hinnoittelun painokertoimet on määritelty ja laskenta käynnistyy toukokuun 2008 aikana. Sisäisen laskutuksen kehittämistä tarkastellaan syksyllä 2008.

HR-toimintojen ja – tietojärjestelmän kehittäminen

Projektin toiminta käynnistyi palkanlaskentaan liittyvien prosessien kuvauksella sekä vakanssipohjien tarkastuksella. Myös palkanlaskennan työilmapiiri ja palvelukyky on selvitetty kartoituksen avulla. Palkanlaskennan kustannusanalyysi ja organisoituminen selvitystyö on käynnistynyt ja valmistuu 10.6. mennessä. Käynnissä ovat myös henkilöstöä koskevan raportointitarpeen kartoitus ja täsmentäminen. Osaamisen johtamisen hallinnan (järjestelyerä, kehityskeskustelut, TVA, osaamisalueet, tasokuvaukset, koulutussuunnittelu, virka- ja toimihaku ja oppisopimusopiskelijat) tavoitetilaprosessien kuvaukset on käynnistetty. Lisäksi on tehty Nexstaff-rekryointijärjestelmän määrittelytyö. Rekryointijärjestelmän vaiheittainen käyttöönotto alkaa elo-syyskuun vaihteessa.

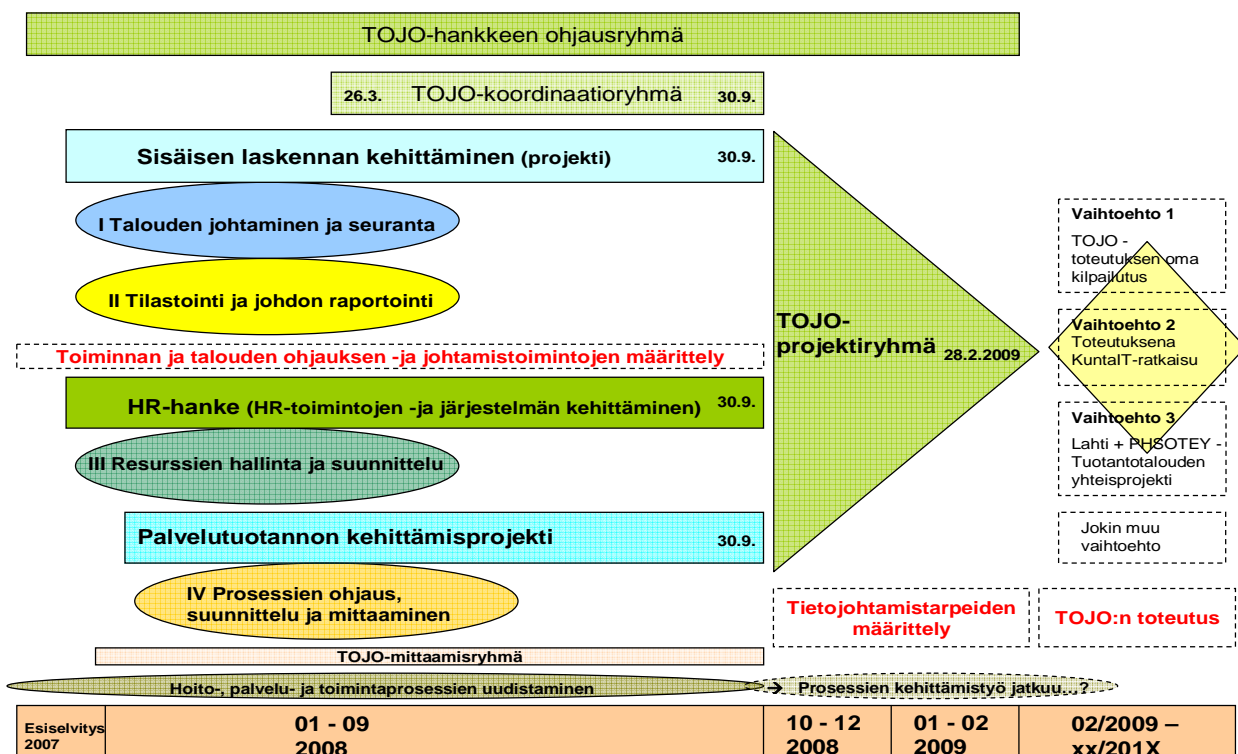
Palvelutuotannon kehittäminen

Palvelutuotannon kehittämisprojektin tavoitteena on mm. palvelulinjojen vaikuttavuuden arviointi sekä näiden mittareiden kehittäminen, suoritteiden ja tuotteiden käyttöön viennin suunnittelu. Tarkoituksena on myös selvittää, miten tietojärjestelmät ovat osana tiedon kuljettamisen prosessia. Projektin tuotoksena ovat tarvittavat asiakirjat ja määrittelyt hoito- ja palveluprosessien johtamis- ja seurantajärjestelmän hankinnan pohjaksi. Projektiryhmä on ollut aktiivisessa yhteistyössä palvelu-

prosessien suunnittelutyöryhmien sekä prosessien mittaustyöryhmän kanssa. Lisäksi on tutustuttu eri toimittajien prosessien ohjausjärjestelmiin ja ratkaisuihin. Tavoitteiden asettelusta ollaan siirtymässä tietojärjestelmäkohtaisiin määrittelyihin, kuten mitä tietoja ja mittareita tarvitaan eri prosesseissa ja miten ne ovat saatavissa eri operatiivisista tietojärjestelmistä.

TOJO-koordinaatioryhmä

Koordinaatiotyöryhmä sovittaa yhteen alaprojekteissa tehtävää työtä ja lähtee kokoamaan eri projekteissa ja työryhmissä syntyvää aineistoa TOJO-määrittelyiksi. Välineenä tässä koordinoituvuudessa ja lopputuotoksena TOJO:n alustavina määrittelyinä 30.9 on määrittelydokumentti, jonka 1. version laadinta on aloitettu. Samanaikaisesti TOJO-määrittelyitä tehtäessä saatetaan kuntoon operatiivisia perusjärjestelmiä, jotka luovat perustan johtamisjärjestelmälle.

Läntisen alueen perusturvapiirin muodostaminen

Liiketoimintastrategian valmistelu

Läntisen perusturvapiiriin Oiva-liikelaitokselle on asetettu tavoitteeksi kirjata liiketoimintastrategia kevään 2008 aikana. Suunnitelman laadintaan osallistuu peruspalvelukeskuksen tulosaluejohtajat, peruspalvelukeskuksen johtaja sekä käytetty konsulttipuna PriceWatershouseCoopersin edustajia. Liiketoimintastrategia valmistuu kesäkuuhun 2008 mennessä.

Läntisen perusturvapiirin kustannuslaskentahanke

Läntisen perusturvapiiriin (Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä, Padasjoki, Asikkala) palvelujen tuottajan peruspalvelukeskus Oiva-liikelaitokselle on järjestämissuunnitelman ja kuntien kanssa tehdyn pal-

velussopimuksen mukaisesti tavoitteena siirtyä suoriteperusteiseen kuntalaskutukseen viimeistään vuoden 2009 alusta.

Sosiaali- ja terveystalvelujen suoritteet on määritelty kevään 2007 aikana ja työ on tehty yhdessä PHSOTEYN:n perustalvelukeskuksen kanssa. Yhteistyön tuloksena muodostettiin suoritekäsiikirjat, yhtymän perustalvelukeskukselle ja Oivalle. Tämän jatkoprojektin tavoitteena on hinnoitella suoritteet aiheuttamisperiaatteella kustannuslaskennan kautta, jolloin määritellään Oivan kuntien alueen toiminnoista nk. keskiarvohinta, jota tullaan käyttämään perusturvalautakunnan päätöksen mukaisesti laskituksen perusteena.

Kustannuslaskennan osahankeen vastuuhenkilönä on perustalvelukeskus Oivassa talous- ja hallintojohtaja Päivi Tarsia. Hankkeen toteuttamiseksi Oivaan palkattiin määräaikainen laskentasihteeriksi sekä nimettiin oman työnsä ohessa toimiva koordinaattori, jolla oli laaja kokemus sosiaali- ja terveystalvelujen tuottamisesta, sekä suoritteista.

Kustannuslaskenta on edennyt aikataulun mukaisesti ja toukokuun aikana saadaan ensimmäiset toteutettavat suoritehinnat, lopullinen hinnasto vuodelle 2009 valmistuu elokuun loppuun mennessä. Kustannuslaskenta projektin etenemisaikataulu:

- Kustannuslaskentaan liittyvistä sovittavista asioista päättäminen, kesään 2008 mennessä
- Työajanseuranta, tammikuu 2008 vk 2 ja 3
- Kustannusten laskenta huhti-elokuu
- Suoritteiden ja niiden hintojen sitominen kirjanpitoon, syksy 2008

Kustannuslaskennan toteutus laskennan osalta tehdään SW-kannattavuuslaskenta ohjelmistolla. Muuten käytössä laskennan tukena normaali Exell- taulukkolaskenta sekä taloushallinnon Reindance-ohjelmisto.

Hankkeella on ohjausryhmä, jossa toimijoina läntisen perusturvapiirin sosiaali- ja terveystalvelujohtaja (tilaaja) Päivi Hiltunen, talous- ja hallintojohtaja Päivi Tarsia (Oiva), perustalvelukeskuksen johtaja Eeva Halme, johtava hoitaja Toini Louekoski-Huttunen. Ohjausryhmä on kokoontunut 6 kertaa. Hankkeessa on käytetty asiantuntijoina Janne Lehtistä Softwave ohjelmistosta sekä tilintarkastaja Jarmo Paanasta Audiator Oy:stä.

Kustannuslaskenta ja suoriteperusteinen laskutus tulee muuttamaan kokonaisuudessaan olemassa olevia laskutusprosesseja. Näiden toimintojen suunnittelu ja toteutus ovat osana kustannuslaskentahanketta.

Läntisen alueen tietojärjestelmähanke

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystieteiden, läntisen perusturvapiirin (Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä, Padasjoki, Asikkala) palvelujen tuottajan peruspalvelukeskus Oiva-liikelaitoksen alueella on kaksi eri terveystietojärjestelmää, jotka eivät keskustele keskenään, lisäksi kolme eri tietokantaa. Osin alueen koti- ja asumispalvelun toiminnoissa on käytössä tietojärjestelmä, joka ei mahdollista sopimusten mukaista suoriteperusteista laskutusta ja tällä hetkellä laskutus perustuu manuaaliseen toimintaan. Tavoitteena on ottaa käyttöön Oivan kuntien alueella terveydenhuollon ja kotihoidon palvelujen yhteinen terveysEffic ja kotihoidon Effic- tietojärjestelmät, joista on saumaton integraatio ulkoisten palvelutuottajien tietojärjestelmiin. Hankkeessa on tehty yhteistyötä PHSO-TEY:n peruspalvelukeskuksen kanssa sekä yhtymän ATK-henkilöstön kanssa.

Osahankkeen toteuttamiseksi perustettiin suunnittelu- ja käyttöönottoprojekti, jonka tehtävänä on suunnitella ja toteuttaa yhteinen terveydenhuollon ja kotipalvelun tietojärjestelmä peruspalvelukeskus Oivan terveydenhuollon ja kotipalvelun käyttöön. Projektiin perustettiin ohjausryhmä, seurantar ryhmä, projektiryhmä, tekninen ryhmä, integraatioryhmä ja eri osa-alueiden asiantuntijaryhmiä. Hanketta varten palkattiin projektipäällikkö vuodeksi 2008. Projektissa on käytetty asiantuntijoina mm. tietojärjestelmätoimittajan edustajia sekä ja paikallisia asiantuntijoita.

Tietojärjestelmä hanke etenee suunnitellusti kireästä aikataulusta huolimatta. Huhti- toukokuun aikana toteutetaan vastuukäyttäjien koulutus. Henkilöstön koulutus toteutetaan elokuun loppupuolelta eteenpäin. Haastava koulutus, sillä Oivan koti- ja asumispalveluissa on noin 250 täysin uutta tietojärjestelmän käyttäjää sekä kokonaisuudessaan uudistus koskee lähes 500 henkilöä. Henkilöstön koulutus tapahtuu pääsääntöisesti omana toimintona pääkäyttäjän ja vastuukäyttäjien toimesta.

Käyttöönotto yhteiselle järjestelmälle tapahtuu vaiheittain joulukuun 2008 alkuun mennessä.

Vaativan kuntoutuksen tarve Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveisyhtymän alueella

Vaativan kuntoutuksen tarvetta ja kuntoutuksen järjestämismahdollisuuksia Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveisyhtymän alueella koskeva selvitys käynnistyi helmikuussa 2008. Selvitys sisältää Päijät-Hämeen keskussairaalassa hoidossa olevien aktiivista kuntoutusta tarvitsevien määrät diagnosoryhmittäin sekä mitä erityistyöntekijöiden palvelujen tarpeita kuntoutettavilla on. Tämän jälkeen tuodaan esille eri mahdollisuudet toteuttaa vaativaa kuntoutusta ja tehdään ehdotus vaativan kuntoutuksen toteuttamisesta Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveisyhtymän alueella.

Selvitys etenee helmikuussa 2008 valmistuneen projektisuunnitelman mukaisesti ja se valmistuu syksyn 2008 aikana.

Selvitystyötä varten on palkattu osa-aikainen projektityöntekijä ajalle ajalla 17.3.2008 – 30.9.

Radiologian alueellisen toiminnan kehittämishanke

Tarkoituksena on suunnitella radiologian kuvantamistoiminta Päijät- Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä kuntayhtymässä tarkoituksenmukaisella tavalla. Palvelujen saatavuus ja kustannusten minimoiminen ovat selvityksessä lähtökohtana. Selvitys koskee Hartolan, Sysmän, Heinolan, Iitin ja Nastolan kuntien kuvantamistoimintaa.

Tavoitteena on selvittää radiologian toiminnan nykytila selvitykseen osallistuvissa kunnissa, tuoda esille eri toiminnalliset vaihtoehdot ja niiden kustannukset sekä toiminnallisten vaihtoehtojen vaikutukset perusterveydenhuollossa toteutettavaan kliiniseen toimintaan.

Selvitys käynnistyi vuoden alussa ja se valmistuu toukokuun aikana. Konsulttipalvelut ostetaan LKT Arto Kivisaarelta. Selvityksessä käytetään myös radiologian osaston osastonylilääkärin ja hoitohenkilökunnan työpanosta.

Toteutus suhteessa määriteltyyn tulokseen

Sosiaali- ja terveysyhtymän palvelujen hinnoittelu tapahtuu TOJO-hankkeen sisäisen laskennan projektissa. Yhtymän peruspalvelukeskuksen suoritteiden hinnoittelun periaatteista on sovittu ja hinnoittelua on käynnistetty. Ympäristöterveydenhuollon hinnoittelun painokertoimet on määritelty ja laskenta käynnistyy toukokuun 2008 aikana. Peruspalvelukeskus Oivan sosiaali- ja perusterveydenhuollon palvelujen kustannuslaskenta ja hinnoittelu on meneillään omassa erillisessä projektissa. Lopullinen hinnasto vuodelle 2009 valmistuu elokuun loppuun mennessä.

Yhtymän peruspalvelukeskuksen kunnat ovat keskenään sopineet tilaajatoiminnan järjestelyistä. Yhtymän peruspalvelukeskuksen vaiheittainen muutos taseyksiköstä liikelaitokseksi on käynnistynyt ja ehdotus valmistuu vuoden 2008 loppuun mennessä.

Yhtymän peruspalvelukeskuksen radiologian palvelujen järjestämistä koskeva selvitys valmistuu toukokuun loppuun mennessä.

Sosiaali- ja terveysyhtymän seurannassa käytettävät perusraportit on suunniteltu ja otettu käyttöön osavuosikatsauksessa ajalta 1.1. – 31.3.2008. Seurantajärjestelmät toimivat perusjärjestelmiin tukeutuen. Toiminnan ohjauksessa ja johtamisessa tarvittavan tietojärjestelmän määrittelytyötä tehdään TOJO-hankkeessa.

Muutoksen läpiviemisen edellyttämä esimiesten koulutus ja valmennus kytketään sosiaali- ja terveysyhtymän strategian valmisteluun, joka toteutetaan vuosina 2008–2009. Liikelaitos Oivassa on käynnistynyt liiketoimintastrategian valmistelu.

Hankkeen sisäinen arviointi on valmistunut toukokuussa. Ulkoinen arviointi valmistuu elokuun loppuun mennessä.

5. Sosiaalitoimen palvelujen tietojärjestelmähanke

Tavoitteet

Sosiaalitoimen tietojärjestelmät – hankkeen tavoitteena oli saada yksi yhteinen alueellinen tietojärjestelmä Heimo-hyvinvointipiirin alueella vuoden 2007 aikana. Hankkeen alkuvaiheessa otettiin käyttöön suunnitelmien mukaisesti sosiaalipalveluiden perusjärjestelmät siten, että 1.1.2007 käynnistyi yksilö- ja perhehuollon osio kuntakahdeksikon alueella ja loppuvuonna 2007 Oiva-peruspalvelukeskuksessa siten, että molemmilla organisaatiolla on oma tietokantansa, mutta ohjelmisto on yhteinen. Elatustukien käsittely hoidetaan vanhoilla järjestelmillä, koska toiminnot siirtyvät Kelalle vuoden 2009 alusta. Hankkeen loppuvaiheessa vuoden 2008 aikana sosiaalipalveluiden tietojärjestelmästä pyritään rakentamaan saumaton integraatio sekä terveydenhuollon että ulkoisten palvelutuottajien järjestelmiin. Tietojärjestelmän suoritepohjaista tilastointia kehitetään hyödyntämään palveluiden tuotteistamista sekä alueellisia tarpeita.

Tulos 30.9.2008

Sosiaalitoimen tietojärjestelmät -osahankkeen tuloksena Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymässä sekä Peruspalvelukeskus Oiva-liikelaitoksessa on käytössä sosiaaliEffican sosiaalitoimen tietojärjestelmä. Järjestelmä on rakennettu siten, että organisaatioilla on yhteinen sovellus, mutta eri tietokannat, jolloin myös molemmat organisaatiot ovat omien rekisteriensä rekisterinpitäjiä. Tietojärjestelmien rakenne ja samankaltaiset toiminnot mahdollistavat palvelujen tuottamisesta lähi-, alue- ja/tai keskitettyinä palveluina. Tietojärjestelmät tuottavat monipuoliset raportit toiminnan suunnittelulle ja johtamiselle sekä mahdollistavat sähköisen tietojensiirron organisaatioiden mahdollisiin toiminnan ja talouden suunnittelujärjestelmiin. Osahankkeen päätyttyä koko Heimo-hyvinvointipiirissä on käytössään TietoEnatorin toimittama sosiaaliEffican tietojärjestelmä.

Valmistelutilanne 30.4.2008

Sosiaalitoimen tietojärjestelmä sosiaaliEffican on suunnitelman mukaisesti otettu käyttöön kahdeksikkokuntien alueella 1.1.2007 ja peruspalvelukeskus Oivassa yksilö- ja perhehuollon osalta 1.11.2007 alkaen. Lastanvalvojaosion käyttöönottokoulutus järjestettiin 28.11.2007 ja käyttöönotto alkoi välittömästi, kun käyttäjät oli koulutettu. Vanhan tietojärjestelmät ovat olleet yksilö- ja perhehuollon osalta toistaiseksi katselukäytössä. Elatusturvan toimintoja ei ole siirretty uuteen tietojärjestelmään, koska palvelut siirtyvät Kelalle vuoden 2009 keväällä. Peruspalvelukeskus Oivan osal-

ta tietojärjestelmän käyttöä on laajennut koti- ja asumispalveluihin sekä annettu kertauskoulutusta. Heimo-hyvinvointipiirissä kaikilla neljällä toimijalla (Lahti, yhtymä, Oiva ja Heinola) on käytössä TietoEnatorin toimittama sosiaaliEffican tietojärjestelmä, mikä on mahdollistanut yhteistyön lisäämisen sosiaalipalvelujen toimintojen että tietojärjestelmän kehittämisessä.

Suoritepohjaisten tilastojen suunnittelu ja rakentaminen on aloitettu yhdessä tietojärjestelmän toimittajan kanssa. Samoin on osallistuttu valtakunnalliseen kehitystyöhön, jossa pyritään huomioimaan sosiaalitoimen alueelliset palvelut sekä tuotteiden vienti tietojärjestelmään. Osahankkeen edustajat ovat osallistuneet hoito- ja palveluprosessien suunnitteluun sekä hoidon ja palvelun vaikuttavuutta mittaavien mittareiden määrittelyyn sekä toiminnan ja talouden johtamis- ja suunnittelu-järjestelmän tietomäärittelyyn sosiaalipalveluiden osalta.

Sosiaalitoimen tietojärjestelmät – osahankkeessa on ajalla 1.1. – 30.4.2008 työskennellyt päätömisesti yksi henkilö, projektipäällikkö Ari Painilainen ja suunnitelmasta poiketen osa-aikaisena sosiaalitoimen atk-koordinaattori Sanna Hämäläinen, joka atk-koordinaattorin tehtävien lisäksi hoitaa yhtymän, peruspalvelukeskus Oivan sekä Heinolan kaupungin sosiaalitoimen tietojärjestelmän pääkäyttäjän tehtäviä.

6. Terveystieteiden tietojärjestelmänhanke

Tavoitteet

Työn tavoitteena on saada perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon käyttämät operatiiviset tietojärjestelmät kommunikoimaan keskenään. Vuoden 2008 tavoitteena on tehostaa aluejärjestelmien hyödyntämistä sairaanhoitopiirin alueella. Teknisen infrastruktuurin rakentamista ja yhtenäistämistä jatketaan. Tietojärjestelmäpalveluiden tulosalueen tietoteknisenä tavoitteena ovat järjestelmien hallinnan ja käyttäjähallinnan integrointi sekä verkkotekniikan uudistukset ja mobiliteetti-ratkaisut.

Hoito- ja palveluketjujen seudullinen uudistaminen edellyttää samanaikaisesti alueellisten sähköisten järjestelmien kehittämistä. Prosessien kehittämisen runkona ovat erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen järjestelmät, joita tarvitaan asiakas- ja potilastietojen tallennukseen ja asioinnin hallintaan omissa tietokannoissaan eli rekistereissään. Lisäksi toiminnan ja talouden johtamiseen ja ohjaamiseen tarvitaan muita järjestelmäratkaisuja. Alueellisia toiminnan kannalta välttämättömiä ja sitä tukevia ”tietojen ristiin katseluratkaisuja” (kuten esim. Effica Alue ja Alue Pegasos) tehtäessä otetaan huomioon rakenteilla olevan kansallisen sähköisen KANTA-arkiston (eArkisto) ja lääkemääräyksen (eReseptikeskus) tarpeet, vaatimukset ja kehittämissaikataulut tähtäimenä kansallisten määräysten mukainen toiminta huhtikuun 2011 alusta alkaen.

Valmistelutilanne 30.4.2008

Terveydenhuollon tietojärjestelmähankkeessa on jatkettu yhtymän terveysasemien työasemien, palvelinten ja verkon rakentamista ja sähköisen potilaskertomuksen alueellista käyttöönottoa erikoissairaanhoidossa ja perusterveydenhuollossa.

Sähköisen potilaskertomuksen alueellinen käyttöönotto perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa 2007 - 2009

Erikoissairaanhoidossa on toteutettu Effic Alueen käyttöönotto ja henkilökunnan koulutus järjestelmän käyttöön. Effic Aluetta ei vielä ole voitu ottaa Padasjoella käyttöön liikelaitos OIVA:n verkotöiden viivästymisen vuoksi.

Effic Alue- ja Alue Pegasos-projektien viimeinen ohjausryhmän kokous on pidetty helmikuussa 2008 ja projektit päätettiin todeten Padasjoen viivästynyt tilanne.

Yhtymän terveysasemien työasemien, palvelinten ja verkon yhtenäistämisen suunnittelu ja rakentaminen

Tietojärjestelmäpalveluiden Serverit ja mikrotuki- sekä Aluepalvelut-vastuuyksikkö ovat alkuvuoden aikana jatkaneet yhtymän verkon ja työasemien yhtenäistämistyötä. OIVA:n atk-yksikön kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä suunniteltaessa ja rakennettaessa liikelaitos OIVA:n verkkoratkaisua.

Sovellusten ja tietojärjestelmien harmonisointia on jatkettu ja nämä toimenpiteet ovat kohdistuneet yhtymän useimpien toimialueiden tietojärjestelmiin. Terveyskeskus-Effican teknisiä palveluita on harmonisointiin liittyen keskitetty.

7. Laboratorio- ja kuvantamistoiminnot

Tavoitteet

Koko kuntayhtymän ja peruspalvelukeskus Oivan alueen näytteenotto toiminnan kehittämisessä tavoitteena on, että laboratoriotutkimusten lähetteet ovat tallennettuna samaan tietokantaan eikä näytetarroja tulosteta etukäteen. Näiden muutosten toteuttaminen liittyy laboratoriotoinnin alueelliseen kehittämiseen sosiaali- ja terveystieteiden hankkeessa.

Tulos 30.9.2008

Radiologia:

Alueen kuvantamispisteiden digitointi on toteutettu. Alueellinen tuotannonohjausjärjestelmä (RIS) on suunniteltu ja sen kehittäminen ja käyttöönotto aloitettu. Konsultaatioiden käyttömahdollisuudet on selvitetty.

Patologia:

Tavoitteena on saada ainakin yhden toimipisteen patologian ostopalvelututkimusten sähköinen tiedonsiirto toteutetuksi 30.9.2008 mennessä. Toteutusta laajennetaan myöhemmin kaikkiin alueen toimipisteisiin.

Laboratoriotietojärjestelmät

Keskussairaalassa käytössä oleva Efficca- laboratoriojärjestelmä on käytössä kolmella terveysasemalla. Käyttöönottoa jatketaan koko vuoden 2008 ajan ja mahdollisesti vuonna 2009.. Lopputuloksena kaikkien toimipisteiden laboratoriolähetteet ja tulokset ovat tallennettuna keskussairaalassa käytössä olevaan tietokantaan.

Kliinisen neurofysiologian (KNF) sähköiset tietojärjestelmät

Selvimpänä ongelmana ovat alueellisesti kirjava laitekanta ja erilaiset menettelytavat. Käyttöön otettu pdf-tallennusmuoto on niin yleinen ja laiteriippumaton, että kun yksikkökohtaiset muutokset käytäntöihin on tehty, tavoitteisiin tullaan todennäköisesti pääsemään suunnitelluilla resursseilla.

Valmistelutilanne 30.4.2008

Radiologiassa alueen digitaaliset kuva-arkistot on yhdistetty yhteiseksi kuvakeskukseksi, josta kuvien katselu on mahdollista yli organisaatorajojen. Kuvankatseluohjelmien ja uuden Efficca-RIS-version kehittämistyössä on oltu mukana aktiivisesti.

Orimattila on liitetty aluekuvakeskukseen tammikuussa. Efficca-RIS on otettu käyttöön Orimattilassa huhtikuussa 2008. Oiva-alueella on OIVAn yhteiseen Efficca-kannan käyttöönottoon liittyen käynnistetty RIS-projekti, johon kuuluvat Salpakankaan, Asikkalan ja Padasjoen terveysasemat. Salpakankaan terveysasema siirtyi filmitömyyteen maaliskuussa 2008.

Keskussairaalassa RIS:in käyttöä on laajennettu Isotooppiin.

Laboratoriossa tavoitteiden saavuttamiseksi on toteutettu seuraavia asioita:

1. Laboratoriotoinnoissa keskussairaalassa käytössä olevan Efficca-Laboratorion (PHKSEfficca-tietokanta) käyttöönotto Salpakankaan (vuonna 2007) ja Nastolan (v. 2008) terveysasemien on toteutettu. Valmistelevia toimenpiteitä on toteutettu seuraavasti: tietojärjestelmien laboratoriotutkimusrekisterit (yli 3000 nimikettä) on verrattu keskussairaalan järjestelmän tutkimusrekisteriin ja tehty tarvittavat muutokset. Käyttöön on jäänyt n. 800 nimikettä.
2. Toteutettu muutos on vaatinut joidenkin tutkimuspakettien ja tutkimusnimikkeiden muutoksia, jotka on toteutettu. Myös tutkimusten pyyntökäytäntöihin on tullut muutoksia. Muutoksista on järjestetty tiedotustilaisuuksia terveysasemilla sekä lääkäreille että hoitohenkilö-

kunnalle. Terveysaseman Efficia laboratoriopyyntölomake on muutettu ja uudistettu lomake on otettu käyttöön.

3. Muutosta on valmisteltu kouluttamalla laboratorioiden terveystaseman henkilökuntaa ja laatimalla tarvittavat toimintaohjeet.
4. Teknistä toteutusta on selvitetty ja tarvittavat verkkoyhteydet ovat valmistuneet. Salpakankaan terveystasema hoitaa näytteenottoa kolmessa terveystaseman ulkopuolisessa näytteenottpisteessä, mikä aiheutti haasteita teknisten välineiden toiminnan onnistumiseen.
5. Iitin terveystaseman potilastietojärjestelmien tutkimusrekisterien vertailu on aloitettu.

Kliinisessä fysiologiassa pääpaino on ollut alueellisten järjestelmien kartoituksessa, toiminnan tarkistamisessa, huoltamisessa ja kehittämisessä toisaalta sähköisen tallennuksen, toisaalta johtamisjärjestelmän (laatujohtaminen) näkökulmasta. Jokaisen alueen terveystaseman toiminnot on nyt käyty läpi. Joidenkin tutkimusten ja toimipisteiden osalta sähköinen tallennus on jo aloitettu. Alueellisesti yhdenmukaisen tutkimusten liitedokumentoinnin teko on myös aloitettu, ja alustava laitekannan uusimissuunnitelma on laadittu.